

JAKOBO

Jakobom dis tcgãya sa Téé-cookg'ai sa

Jakobom dis tcgãya sa gúù zi kúrú ta ko kg'õèa ta q'oo koe zi di x'áèan úúa hãa. Tcgãyas Jakobom dis ka tsi kò xòmse kg'ui kg'oana ne tsi gha máá: “Ncèè dtcòm tsi kòo ne méé tsi gataga thëé ãe tsi dtcòmã hãa sa kúrú. Kg'uian hëé naka tséean hëéthëé méé i qõòã mááku. Tsaris dtcòm sa méés tsari kg'õèan q'oo koe tséé. Tsaris dtcòm sa méés tsari zi tséé-kg'ám zi koe x'áíse.”

Tãáka zi gúù zi kam ko kg'ui: qguù sa hëé naka dxàu sa hëé, kúrúã bóòku sa hëé, qãè tchàno-tchanokuan hëé, tãákase khóè ne qgóó sa hëé, naka tam di tséé-kg'áman hëé, q'ãã di tc'ëean hëé, mëékuan hëé, dqomsean hëé naka cg'aré-cg'aresean hëé, c'ëe ne bóò a nxàe sa hëé, qáò tcáóan hëé, naka còrèan hëéthëé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãã di tc'ëea ne
- dtcòm sa hëé naka tséé zi hëéthëé e

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Dtcòm sa hëé naka q'ãã di tc'ëean hëéthëé e (1:2-8)
- Dxàu sa hëé naka qguù sa hëéthëé e (1:9-11)
- Kúrúã bóòkuan hëé naka qàe-qaekuan hëéthëé e (1:12-18)
- Kóm sa hëé naka kúrú sa hëéthëé e (1:19-27)
- Táá méé ta tãákase khóèan qgóó guu (2:1-13)
- Dtcòm sa hëé naka tséé zi hëéthëé e (2:14-26)

- Dtcòm-k'ao ba hěé naka tam ba hěéthěé e (3:1-18)

- Dtcòm-k'ao ba hěé naka nqõó ba hěéthěé e (4:1-5:6)

- Tãáka zi x'áè-k'g'am zi (5:7-20)

Dtcòm sa hěé naka q'ã di tc'ëan hěéthěé e (1:2-8)

¹ Tsgámkagu tu ur ko, tí Jakobo ra, qãar Nqarim di ra, a X'aigam Jeso Krestem di ra,

nxãa ra ko 12 zi qhàò zi, ncëem nqõóm koe tsai-tsaisea hãa zi *ncëes tcgãya sa* góá máá.

² Tíí qõe ga tuè, ndaka x'aè ga igaba tu ko tãáka zi kúrúa bóòku zi cgoa xg'ae igaba méé tu kaisase qãè-tcaoa máá zi.

³ Q'ana tu hãa, gatu di dtcòmàn di kúrúa bóòkua ne ko qarika-téékagu tu u sa ke.

⁴ Igaba méé i *gatu di qarika* tééan tchànos tséé sa kúrú, naka tu gha nxãasega wèé za ga tchàno ii, naka káàn chìbi ii, naka tua gha c'ëe gúù kaga táá tcàòè guu.

⁵ A ncèè gatu ka c'ëem kòo tc'ëan tcào ne méém Nqarim ncëe ko qãè-tcáoase hěé naka cgómaase hěéthěé wèém khòè ba máà ba dtcàrà, nxãaskam gha máàè e ke.

⁶ Igaba méém dtcòmàn úúa hãase dtcàrà, kái tc'ëe tamase, gaam ëem kái tc'ëe ba tshàan di qhònèan khama ii ke, ncëe ko tc'ãán ka xàbùè, a ko kabi-kabise e,

⁷⁻⁸ ëem khòèm kái zi gúù zi ko tc'ëe ba kana gam di zi dàò zi koe kgòe tama ba méém táá tc'ëea máá, cúí gúù gam gha X'aigam *Nqarim* koe hòò, ta tc'ëea guu khama.

Dxàu sa hěé naka qguù sa hěéthěé e (1:9-11)

⁹ Dtcòm-kq'aom ěe nqãaka hàna ba méém dqomse, tc'amaka hànas téé-q'oos ěe *Nqarim máà mea hãas* domka.

¹⁰ Gataga méém qguùam khòè ba Nqarim cookg'ai koem nqãaka hàna sa q'ãa, dcãan di x'aan khamam gha ma kaà ke.

¹¹ Cám sa ko kùruan cgoa qaò, a sa a dcãan nqaiikagu, i gaan di x'aan tcheè, i gaan di t'òèan kaà khama. Gatagam gha ma qguùam khòè ba ma kaà gam di tsééan koe hãa a.

Kúrúa bóòkuan hěé naka qàe-qaekuan hěéthěé e (1:12-18)

¹² Ts'ee-ts'eekg'aièa baa, khòèm ěe ko kúrúa bóòkuan koe qarika téé ba. Ncèè kúrúa bóòkua nem kò tààa hãa nem gha cábás kg'òèan di sa cábákaguè khama, ncèè Nqarim ěe ncàm Mea hãa ne nqòòkagua hãa sa.

¹³ Khòèm ěe ko kúrúa bóòè a ko chìbian koe tcãàè ba méém táá máá: “Nqari ba ko chìbian koe tcãà te,” témé guu. Nqari ba cuiskaga cg'ãèan ka chìbian koe tcãàè tite, a ba a gataga Gabá cuiskaga khòèan chìbian koe tcana hãa tite ke.

¹⁴ Igaba i ko khòèan ncèeta iim dàòm ka chìbian koe tcãàè: khòè ba ko gam tc'áró-tc'aro di tc'èean ka cg'ãèan koe tcéèa úúè, a sí ntcòm s koe qaè.

¹⁵ I ko nxãaska gam di cg'ãè tc'èean ěe i kòo càùse ne chìbian xàm, ne i ko chìbian ěe kai, a x'ooan óá.

¹⁶ Táá méé tu qàe-qaèè guu, tí qõè ga tu ncàm-ncamsa tuè.

¹⁷ Wèés kamas cgáé sa hěé, naka wèés abas tchàno sa hěéthěé sara tc'amaka guua, a ko xõa

Xòòm x'áàn dim koe guu a, ncêe Gam koe i cúí gùù kabièa ga kàà a ba, kana sóman khama kabi-kabise tama ba.

¹⁸ Gam di tc'ëean koem kò ábà ta a, kg'uim tseeguan dim koe guu a, nxãasega ta gha *Gam di ta khóè ta tc'ãà di ta ii* ka, Gam ka kúrúèa zi gùù zi koe, tc'ãà di tc'õoan xháràm di khama.

Kóm sa hěe naka kúrú sa hěéthěé e (1:19-27)

¹⁹ Q'ãa méé tu ncêe sa, tí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè. Wèém khóè ba méém qháé ii komsanan koe, naka kg'uian koe ão ii, naka ba ão ii xgòàn koe.

²⁰ Khóèm di xgòà ne Nqarim ko tc'ëe tchànoan koe síí tama khama.

²¹ Gaa domka méé tu cg'ãè gùùan kúrúan hěé naka cg'ãèan kaikaguan hěéthěé chòòkagu, naka cg'áré-cg'arese naka *Nqarim dim* kg'uim gatu koe xháràèa ba hòda mááse, ncêe kgoara tu um gha di qarian úúa ba.

²² *Nqarim dim* kg'ui ba ko komsana tu méé tu ii. Kg'ui ba kóms cúí sa tu kò kúrú, ne tu gha ko qàe-qaese.

²³ Khóèm kò *Nqarim dim* kg'uim dim kóm-kg'ao ba ii, a ba a kúrú-kg'ao ba ii tama nem ncêeta iim khóèm khama ii khama: ncêe ko ábà cgoaèa bas kg'ái sa bóò-kg'áis koe bóò ba.

²⁴ Ntcáàsem ko xg'ara a qõò, a ba a kúúga c'urù ntam kò ii sa khama.

²⁵ Igaba gaam èe ko tchàno x'áèan koe bóò ba, x'áèan ncêe kgoara tu u ko o, a ba a ko qgóóa qari i ba, nxãa ba gha gam di kúrúan koe ts'ee-ts'eekg'aiè, ncêe x'áèan c'urù tamam kóm-kg'ao ba, igaba kúrú-kg'ao ii ba.

²⁶ A ncêe khòem kò bóò, dtcòmà nem úúa sa ne, igabam ko gam dim tam ba qgóó tama, a ko tcáóa ba qàe-qae, ne i gam di dtcòmàn cg'ãa-cg'ana di i.

²⁷ Dtcòmòs ncêe Nqarim gatá ka Xòòm cookg'ai koe q'ano a chibi úú tama sa ncêe si i: khãadoma cóán hêé naka dxàe-ntcõan hêéthêé gaan di xháéan koe kòre si i, naka nqõóm koe káà cg'urise qgóóse sa hêéthêé e.

Táá méé ta khòè ne tãákase qgóó guu (2:1-13)

2

¹ Tíí qõe ga tuè, gatá dim x'áàkom X'aigam Jeso Krestem koe tu kò dtcòmàn úúa hãa, ne méé tu táá tãákase khòéan qgóó guu,

² C'èedaokam kòo gautan di tcàà tshàuan hêé naka t'õè qgáían hêéthêé hanam khòè ba gatu dim còrè-nquum koe tcàà, me gataga dxàuam khòem cg'ãa-cg'ana qgáían hana ba thêé hàà cgae tu u,

³ tu kò èe t'õè qgáían hana ba qãèse qgóó, a bìrí me a máá: “Ncêe qgáían qãè koe ntcõó,” témé, a tu a èe cg'ãa-cg'anasea ba bìrí a máá: “Tsáá méé tsi èe koe téé,” témé, kana máá “Nqàrè-kg'ama te koe gómankg'ai koe ntcõó,” témé.

⁴ Eêta tu kò hêé ne tu q'aa-q'aasean xg'aekua tu koe úúa, a tu a ncêeska cg'ãè tc'èem xgàra-kg'ao ba kúrúa hãa!

⁵ Komsana tu, tíí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè. A Nqari ba gáé nqõómkg'ai koe dxàua ne khòè ne nxará tcg'òóa hãa tama, dtcòmàn koe ne gha qguù ka, a ne a gha x'aian di ne q'õò-kg'ao ne ii, ncêem kò èe ncàm Mea ne nqòòkagua hãa a?

⁶ Igaba tu ko dxàua ne khòè ne sau-cgaekagu. A qguùà ne tama ne gáé ãe ko nqãaka úú tu u ne, gane tama nea ncêe ko qáé-nquuan koe úú tu u ne?

⁷ A gane tama nea ncêe ko t'òès cg'òès *Krestem di* sa cg'ãèkagu ne, ncêe gatu koe kò *ãe tu ko tcguù-tcguuè x'aè ka tciè sa?*

⁸ A ncèè tseegukaga tu kò *Nqarim di* x'aian di x'áèan qgóóa qaria hãa ne, ncêes ko *Nqarim dis Tcgãya* sa méé khama, a ko máá: “Tsáá ka c'ãe ba méé tsi ncàm, ãe tsi ma ncàmsea khamaga ma,” témé, ne tu ko qãèse hêé.

⁹ Igaba tu kòo khòè ne tãákase qgóó ne tu ko chìbian kúrú, a tu a gha x'áèan ka bóòè, chìbi kúrú-kg'ao tu iise.

¹⁰ Dìím wèém ãe ko wèé x'áèan qgóóa qari, igaba ko cúís qgáís koe tsaa a ba wèéan koe ga chìbiga me e khama.

¹¹ Gaam ãe ko máá: “Táá cg'áràn kúrú guu,” témé ba ko gaicara máá: “Táá cg'òo guu,” témé khama. A ncèè cg'áràn tsi kò kúrú tama ne, igaba tsi kò cg'òo, ne tsi x'áèan koe chìbi kúrú-kg'ao tsi i.

¹² Dùús wèés ãe tu ko kg'ui a ko kúrús ka méé tu *tc'ãe-tc'ãese*, ncêe gha kgoara tu um x'áè-kg'ám ka tu gha xgàràè sa.

¹³ Nqarim kò hàà ko khòè ne di zi tséé zi bóò q'oo, qãè zi i sa kana tshúù zi i sa, nem gaam ãe kò thòò-xama-máákuan úú tamam koe thòò-xama-máákuan x'áía hãa tite khama. Igaba ãe thòò-xama-máákuan úúa hãam khòè ba chìbi bóòè tite.

Dtcòmè tséé tama sa x'óóa hãa (2:14-26)

¹⁴ Dùú sa i ko hùì, tí qõe ga tuè, ncèè khòèm kò ko máá, dtcòmà nem úúa, témé, igabam tséékagu u

tama ne? A gam di dtcòmà nea gha kgoara me?

¹⁵ C'ēdaokam kò tsáá qõe ba kana tsáá qões igaba qg'aè-cgaea, a tc'õo úú tama tc'õó ne gha a,

¹⁶ me gatu ka c'ēe ba gaa khóèan ka máá: “Tòókuan cgoa qõò, hãa tu gha, a tu a gha tsáú ke,” témé, ēe ko cgáé-q'ooa ne koe qaase guùn máà ne tamase, ne i ko nxãan dùú sa hùi?

¹⁷ Gatà iim dàòm ka i dtcòmàn x'óóa hãa, ncèè cúise i kò hàna ne, a tsari tsééan cgoa qõòa mááku tama ne.

¹⁸ Igabagam gha c'ēm khòè ba xõa a máá: “C'ēe khòè nea dtcòmàn úúa, i c'ēean tsééan úúa,” témé. Ra gha nxãaska tèè a máá: “X'ái te, ntamam gha ma c'ēm khòè ba dtcòmàn úú, igabam tsééa ba koe x'ái i tama sa. Nxãaskar gha tíia tiri tsééan koe guu a tiri dtcòmàn x'ái tsi,” témé.

¹⁹ A dtcòm tsi ko Nqari ba cúí Me e sa?

Qãèse tsi ko hēé, igabaga *tsi tc'òoa*, dxãwa tc'ēean ga ko dtcòm, a ia a q'áòan ka cgùru khama.

²⁰ A x'áíè kg'oana tsia, tsáá káà tc'ēe tsi khòè tsi, tséé tama dtcòmà ne káà hùi i sa?

²¹ Ntama ba kò ma Abrahamam gatá ka xõò ba Nqarim koe tchàno iise bóòè? Gam di tsééan ka a kò ii, ēem kò ko gam ka cóásem Isaka ba altaram koe úú ka.

²² Bóò tsi ko, dtcòmà ne kòò gam di zi tséé zi cgoa tsééa xg'ae sa, i kò gam di dtcòmàn tséé zi ka cg'òè-cg'oeè.

²³ Si kò *Nqarim dis* Tcgãya sa tseegukaguè, ncèeta kòò méé sa: “Abrahama ba kò Nqari ba dtcòm, Me Nqari ba gam di dtcòmàn ka tchànóm iise séè me,” témé. Me kò Nqarim dim tcárà ba ta ma tciè.

²⁴ Bóò tu ko, khòè ba ko gam di zi tséé zi koe guu a

tchànóm iise bóòè, dtcòm̀s ka cúí tamase.

²⁵ Rahabes cg'árà-k'ao sa kò tǎá za guu a ko nqǒó ba ntcáà tsara khóè tsara séè, a sa a tǎám dàòm cgoa ts'ǎákagu tsara a. A ncēeta hēéan ka sa gǎé kò gataga gas di tsééan koe táá tchànos iise bóòè?

²⁶ Tc'ēe ba úú tamam tc'áro ba x'óóa hǎa, i gatà iim dàòm ka dtcòm̀an ncēe tsééan úú tama a x'óóa hǎa thēé.

Dtcòm̀-kg'ao ba hēé naka tǎm ba hēéthēé e (3:1-18)

3

Tǎm ba xгаа-xгаа ne

¹ Táá méé tu wèéa tu ga xгаа-xгаа-kg'aoan kúró guu, tí qǒe ga tuè. Q'ana tu hǎa, sita ncēe ko xгаа-xгаа ta ko hàà kaisase thòòse Nqarim ka xgàràè sa ke.

² Wèéa ta ga ko kái chìbian kúró khama. Ncēè c'ēem kò cúí chìbi ga kúró tama ēem ko kg'uis gúùs koe nem tchànóm khóè me e, kgoana ko a gam òm̀ tc'árom̀ wèé ba kòre ba.

³ Bìian kg'ám-q'oo koe ta ko tóm sa tcǎà, nxǎasega i gha komsana ta a ka. Ncēeta hēéan ka ta ko wèé tc'ároan gaan di ga tchàno-tchano.

⁴ Bóò skepe zi gataga, gatà zi ma kaia igaba, a ko kaia tc'ǎán ka qǒòkaguè, igaba zi ko kaisase cg'árém̀ hìim tchàno-tchano òm̀ cgoa nqàriè, a nqàri-kg'aom ko tc'ēem xòè za qǒò.

⁵ Gatà iim dàòm kam tǎm ba cg'árém̀ gúù me e, igabam ko kaia zi gúù zi ka koase.

Tc'ēe naka bóò, kias hìi-kg'ai sa ko cg'árém̀ c'eem ka dàòè sa.

⁶ Tam igabam c'ee me e, a cg'ãès dim nqõó me e. Ncëea me ko ma tséé ga a, gatá cgáé-q'oo koe, a ba a ko wèém tc'áróm khòèan di ba cg'ãè-cg'ãe. C'ees koem ko wèés kg'òès khòèm di sa tcãà, a ba a ko chòò tamas c'ees dxāwam dis ka tcãà-dòmmè.

⁷ Khòè ta gha kgoana a xгаа-xгаа wèém kg'oo-coa-qhàò ba hēé, naka tsaràn hēé, naka ncãà cgoa ko qõòan hēé, naka tshàan q'oo di gúuan hēéthēé e khama, a ta a gataga xгаа-xгаа ana.

⁸ Igaba i cúí khòé ga kgoana naka tam ba xгаа-xгаа hãa tite, sãa tamam cg'ãè ba, cg'òoko gúuan ka cg'oèa hãa ba.

⁹ Gaam cgoa ta ko X'aigam *Nqarim* Xõò ba dqomì, a ta a ko gaam cgoa Nqarim dis iis koe kúrúèa ne khòè ne cgúí.

¹⁰ Dqomìkuan hēé naka cgúíkuan hēéthēéa ko cúís kg'áms koe tcg'oa. Tíí qõe ga tuè, ncëe sa méés táá gatà ii guu.

¹¹ A tsàùm koe i ga kare tshàan hēé naka tsau tshàan hēéthēé cúí x'aè ka tcg'oa?

¹² Tíí qõe ga tuè, a faia dis hì sa ga olife di tc'aróan kúrú, kana sa ga chõó-kg'om dis hì sa faia di tc'aróan kúrú? Tsau tshàa ne cuiskaga kare tshàan kúrú hãa tite.

Cám tsara dàò tsara tc'ëean di tsara

¹³ Dìí ba tc'ëega baa, a ba a ko kóma q'ãa gatu xg'aeku koe? Gam di kg'òèan qãè ka méém x'ái, gam di tsééa ne ko cg'aré-cg'aresean cgoa kúrúè sa, tc'ëean cgoa hēéthēé e.

¹⁴ Igaba tu kò gatu di tcáóan koe xgòàm tau ba hēé naka cèèan hēéthēé úúa ne táá koase guu, naka táá tseeguan tshúù-ntcõakagu guu.

¹⁵ Gatà ii tc'ěea nea nqarikg'ai koe guu tama, igaba i nqõómkg'ai di i, a khòèm di i, a dxāwam di i.

¹⁶ Eẽ tauan hěé naka cě̀an hě́éthě́e hàna qgài koe, i gha kómku taman hãa khama, naka wéé cg'ãè-qhàòan kúrúan hě́éthě́e e.

¹⁷ Igaba i nqarikg'ai koe guua tc'ěean tc'ãà dis ka q'ano o, a cam dis ka gataga tòókuan úúa, c'ěe ne khòè ne ka i ko tc'ěe, a i a komsanan koe hěé naka tc'ěea kabian koe hě́éthě́e kgoarasea hãa, a cgómkuan ka cg'oèa hãa, a i a ko qãè zi tséé zi di tc'õoan máà ta a, a i a khòè ne tãákase qgóó tama, a i a kgoarasease ko qgóóse.

¹⁸ Tòókuan di ne khòè ne ncěe ko tòókuan di cgùrian xhàrà ne gha tchànoan tcuù.

Dtcòm-kg'ao ba hěé naka nqõó ba hě́éthě́e e (4:1–5:6)

4

Nqõó ba ncàm guu

¹ Dùú sa ko ncõoan ghùì, si ko dùú sa x'ãàkuan ghùì gatu xg'aeku koe? A gatu ko tc'ěe zi gùù zi tama zia, ncěe ko gatu di tc'áróan koe ncõoan ghùì zi?

² Ncóó tu ko, igaba tu úú tama. Cg'õo tu ko, a tu a ko kaisase xaù, igaba tu kgoana naka hòò tite. X'ãà tu ko, a tu a ko ncõoan ghùì. Gùù tu úú tama, Nqari ba tu dtcàrà tama domka.

³ Dtcàrà tu ko, igaba tu hòò tama, tchàno tamase tu ko dtcàrà khama, ěe tu ko hòò gùùan tu gha nxãasega ěe tu ko ma gatu tc'ěe khama ma tséékagu ka.

4 Cg'árà-kg'ao tuè! A c'ùua tua, nqõóm cgoa ncàmkuua ne Nqarim cgoa hòreku si i sa? Nxãaska, ncèè nqõóm di tsi ncàm-khoe tsi kò ii ne tsi Nqarim di tsi cg'õo-kg'ao tsi i.

5 *Nqarim dis Tcgãya* sa ko máá: “Tc'ẽem ncẽem Nqarim gatá koe tòóa hãa ba kaisa zi tc'ẽe zi ka cg'oèa hãa,” témé. Ncèe kg'ui ne tseegu u, ná?

6 Igabam ko *Nqari ba* kaisa cgòmkuuan máà *ta a*. Gaa domkas ko *Nqarim dis Tcgãya* sa ncèeta méé: “Nqari ba ko ãe tcomsea ne ntoe, igabam ko ãe ko cg'aré-cg'arese ne cgòmkuuan máà,” témé.

7 Ke tu ncèeska Nqarim koe máàse. Dxãwa ba xguì, nakam gha gatu koe guu ná qgóé.

8 Nqarim koe cúu-cuuse, nakam gha Gam igaba gatu koe cúu-cuuse. Xg'aà tshàua tu, gatu chìbi-kg'ao tuè, naka tu gatu khòè tu cam tc'èe tu, tcáóa tu q'ano-q'ano.

9 Tshúu-tcao méé tu, naka kg'ae, naka ntcãà tcgáí-tshàra. Gatu di kg'ãèan méé i kãbise naka kg'ae ii, naka i gatu di qãè-tcaoan kãbise naka tshúu-tcao sa ii.

10 X'aigam *Nqarim* cookg'ai koe méé tu cg'aré-cg'arese nakam gha nxãasega kaikagu tu u.

Tsáá ka c'ẽe ba xgàra guu

11 Táá méé tu gatu ka c'ẽe ne cgoa cg'ãèse kg'ui guu, tíí qõe ga tuè. Gaam ãe ko qõesem cgoa cg'ãèse kg'ui ba kana ko qõese ba xgàra, ba ko x'áèan cgoa cg'ãèse kg'ui, a ko x'áèan xgàra. X'áèan tsi ko xgàra ne tsi gaa x'áèan di tsi tséékagu-kg'ao tsi tama tsi i, igaba tsi x'áèan di tsi xgàra-kg'ao tsi i.

¹² X'áèan hěé naka xgàrakuan hěéthěé dim tcg'òó-kg'ao ba cúí Me e, Gaam ěe ko kgoara, a ko kobe di qarian úúa ba. Igaba tsi tsáá díí tsia, ncĕe tsáá ka c'ĕe ba ko xgàra tsi?

Táá koase guu

¹³ Hàà tu ncĕeska, gatu ěe ko máá: “Ncĕe cáń ka kana q'uu ka ta gha ncĕeta iim x'áé-dxoom koe qòò, a síí gaa koe kuri ba x'ãè, a gaa koe síí x'ámágu, a gha nxãasega marian hòò,” témé tu.

¹⁴ Igaba tu q'uu ka dim cáń ka i gha gatu di kg'òèan nta ii sa c'úúa hãa. Nqoara-nqauan khama tu ii khama, ncĕe ko xòm x'aè-coa séé a hãa a, a i a gaia kaà.

¹⁵ Khama tu ga ko ncĕeta mééa: “X'aigam *Nqarim* kò tc'ĕe ne ta gha kg'òè, a ta a ncĕe sa kana ěe sa kúru,” témé.

¹⁶ Ncĕe i ii khama, tu ko koase a ko dqomse. Eĕta ii dqomsean wèé ga cg'ãè e.

¹⁷ Gaa domkam wèém khóèm ěe qãè gúùan kúru q'ana, igaba kúru u tama ba, nxãa ba chibiga me e.

5

Qguà khóèan dqàèa ne

¹ Hàà tu ncĕeska, gatu khóè tu ěe qguà tu, kg'ae méé tu naka xoò, cg'ãè zi ncĕe ko hàà cgae tu u zi domka.

² Gatu di qguà ne ts'óóa hãa, i gatu di qgáían tcg'ãàn ka tc'òóèa hãa.

³ Gatu di gautan hěé naka seleferan hěéthěéa ncàbà hãa, i gha gaan di ncàbàn gatu koe x'ái sa ii, a i a gha c'ees khama ma gatu di cgàan tc'òóa xgãá.

Gatu di x'aian tu tòoa máásea hãa, còo di xu cáim xu u igaba.

⁴ Bóò, surutan gatu di tséé-kg'aoan di i, ncêe gatu di xháràn koe kò tséé e, ncêe tu kò táá suruta a, nxãa nea kg'aea tcg'òóa hãa, i kg'ae-q'ooan êe kòo gaa xháràn khõá ne di X'aigam *Nqarim* qarim wèém tcee-dòm koe tcana hãa.

⁵ Nqõómkg'ai koe tu kãrean koe hêé, naka qãè-tcaoan koe hêéthêé x'ãèa. Tsáúkagua tu hãa tcáóa tu, *a tu a gha ghòèan ko ma cg'õòè khama ma xgàràè*, cg'õokus dim cáim ka.

⁶ Tchàno khòèan tu ko chibi-chibi a xgàra, a cg'õo, gatu cgoa ne kò ntcoeku tama igaba.

Tãáka zi x'áè-kg'am zi (5:7-20)

Qáo tcáóa ne

⁷ Gaa domka méé tu qáo tcáo ii, tíi qõe ga tuè, naka i nxãakg'aiga X'aigam di hàà-q'ooan síi tcãà. Bóò, xhàrà-kg'ao ba ko góm ba qãà me xhàrà di tc'õoan tcg'òó. Qáo tcáo cgoa am ko, i nxãakg'aiga síi tc'ãà di túúan hêé naka kháóka di túúan hêéthêé tuu.

⁸ Gatu igaba méé tu qáo tcáo ii. Qari méé tu ii tcáóa tu koe, X'aigam *Nqarim* di hàà-q'ooa ne cúu u ke.

⁹ Tíi qõe ga tuè, gatu ka c'êea ne cgoa méé tu táá káise kg'ui-kg'uise guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè. Bóò, Xgàra-kg'ao ba nquu-kg'ám koe hãa!

¹⁰ Tíi qõe ga tuè, tc'êe-tc'êese porofiti xu ncêe kò X'aigam *Nqarim* cg'õè ka kg'ui xu. Sere-seres iise séè xu, qáo tcáo xu khòè xu u kò ii di sa, êe xu kòo xgàrase ka.

¹¹ Bóò, ts'ee-ts'eekg'aièa xu, ta ta ko ma tcii xu, êe kò xgàrakuan di x'áè ka qarika tééa hãa xu. Jobem di

qarika tééa máásean ka tu kóma, a tu a kò X'aigam *Nqari* ba còo dis ka dùú sa kúrúá sa bóò. X'aigam *Nqari* ba thõò-xama-máákuan hěé naka cgómkuan hěéthěé ka cg'oèa hãa khama.

¹² Igaba wèè zi gúù zi tc'amkg'ai koe, tíí qõe ga tuè, nqarikg'aian cgoa igaba kana nqõómkg'ai cgoa igaba, kana c'ěe gaisean cgoa ga igaba táá gaise guu. Igaba méés gatu dis 'eè' sa, 'eè' sa ii, nakas gatu dis 'ěe-ěe' sa, 'ěe-ěe' sa ii, naka tua gha nxãasega táá xgàrasean koe tcãà guu.

Dtcòmàn di còrèa ne

¹³ Gatu xg'aeku koem kò c'ěe ba qóman q'oo koe hàna ne méém còrè. A ncèè c'ěem kò qãè-tcaoa hãa ne méém dqòmàn di ciian nxàè.

¹⁴ A ncèè c'ěem kòo gatu xg'aeku koe tsàa ne méém kaia xu kerekes di xu tcii, naka xu còrèa máá me, naka nxúan cgoa tcgàù me, X'aigam *Nqarim* dim cg'òem koe,

¹⁵ naka i gha dtcòmàn di còrèan tsàakom khòè ba kg'òèkagu, nakam gha X'aiga ba ghùì me, a ncèè chìbia nem kò kúrúá hãa nem gha qgóóa mááè e.

¹⁶ Ke tu nxãaska bìríku gatu di chìbia ne, naka còrèa mááku, naka tua gha nxãasega kg'òèkaguè. Tchànóm khòèm di còrèa ne kaisa qarían úúa, *Nqari ba ko* gaan koe tséé khama.

¹⁷ Elija ba kò kg'ama khòè me e, gatá khamaga ma, a ba a kò qarika còrè, túúan gha táá tuu ka, i kò nqõómkg'ai koe túúan táá tuu, nqoana kurían hěé naka 6 nxoëan hěéthěé e.

¹⁸ Me gaicara còrè, i nqarikg'aian túúan tuukagu, me kò nqõó ba kaisase tc'õoan kúrú.

¹⁹ Tíí qõe ga tuè, ncèè gatu ka c'ẽem kò tseeguan
hoàra guua hãa, me kò c'ẽe ba kabi me ne

²⁰ méém q'ãa, diím wèém ẽe ko chibi-kg'ao ba gam
di dàòan hòàm ko koe kabi ba gha ko kgoara me,
táám gha tc'ẽea ba cgoa ga igaba x'óóa xgãáse ka, a
ba a gha kái chìbian gam di qgóóa máàè.

Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b